

**Nauicula siue speculum fatuoru[m] Prestantissimi
sacraru[m] literaru[m]**

Geiler von Kaysersberg, Johannes

Argentorati, 24. Jan. 1513

79 Equitu[m] [et] scriba[rum] (Reyt vn[n] schreib narre[n]) Nole.
Concutere: calu[m]niari: no[n] con[n]tentari stipe[n]dijs; iniq[ui]s snias
exeq[ui]: instrume[n]tap[ro]hibita scribere: idebitu[m] ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70346)

Equitum et scribarum

elegans, et inspectoribus omnibus placens est: sed nemo propter me solum non
uit ubi me premar.

Duodecima nola est: peccata et penas pro eis debitas cognoscere: et non
inde turbari, sed letari et continuare peccata: et future se damnationis eterne pressu
re committere. Plane qui cogitat multitudinem et magnitudinem suorum pecca
torum et penas pro eis debitas/supplicium. scilicet ignis eterni (de quo in euangelio di
ctum est) et adhuc peccata non relinquit sed continuat, se fatuus est: infans
utique, qui habet tam grande onus non a se abicit, ne ipsum ad profundum inferni sup
pemat. Grande nimirum onus peccatorum est, quod celum ipsum sustinere non potuit: sed
angelum secum in infernum usque detrahit. Ipsum est onus de quo **Ps.** Quoniam ini
quitates mee supergressae sunt caput meum: et sicut onus graue grauatae sunt
super me. Hoc onus pro penitentiam veram habet abiciendum est: onus autem miseriae, et
penarum quas merito patimur, cum patientia sufferendum. Monet ad hoc beatus
Paulus: Alter alteri onera portate: et sic adimplebitis legem **Chri.**
Inuua primum portare onus peccatorum: tolera eius imperfectiones filii et miseriae:
et sis ei adiutorio ut alleuiet: hec est lex charitatis. Et tuipe a te abicias
(ut dixi) peccata tua: relinque mundum. Si vis a pressuris liberari, audi dominum:
Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. Venit
ad me: relinque mundum et relinque teipsum (gang der welt vnd dein selbs mies
sig/so kumstu auf dem trucken vñ zu ruw) alio nunquam, nec habet nec alibi
Perde te, et inuenies te: non quere quae tua sunt, sed quae dei, et inuenies pacem:
et non antea. Audi habet dominum **Chri.** Venite ad me omnes etc. in hoc seculo: et audis
es in futuro seculo in iudicio hodierni euangelii **Chri.** Venite benedicti
patris mei, percipite regnum etc. Quod praestet nobis pater, filius et spiritus
sanctus. **AMEN.**

Feria. iij. post Inuocauit.

Stultorum infinitus est numerus. **Eccl.** i. Euangelium.

Septuagesimanona turba stultorum est: equitum et scribarum (reis
oder scribis narrat) Apte iuncti, quia idem negocium et questus: habet pu
blice/illic occulte: habet penna/illic hasta (Der wagt den leib vñ
naf/diser die seel vñ dinten faß) Recte ergo iungunt. Sed et
in hodierno euangelio (ut audistis) iuncti sunt: et questus scribarum, assimu
latus est a domino Jesu questui raptorum: ait enim: Vos fecistis cam spelucam
latronum. Igitur ego de vtriusque simul tractabo: et in fine questionem horum eorum
melior sit mouebo. Reperio autem nolas septem: quattuor pro me respiciunt equis
tes: reliqua tres scribas.

Prima igitur nola est peccare (abthrowen) Sunt qui prominent alio se
mala illaturos, aut bona ablaturus, nisi eis aliqua presiterint. Sicut
de vulpe recitat fabulam Beron super Magnificat: que palumbis
prominabat: quae edoce a passere liberatae sunt: in quem tamen fraudem su
am postea peruertit vulpes, et se vindicauit: ut super habes deductum. **xij.**

Turba. LXXIX XXVI

S. Sic pleriq; solent p̄minatōes alios nocere: z hoc d̄i p̄cutere: naz crimen p̄cussionis est (vt d̄t Ange.) cum q̄s p̄minat̄ alicui: nisi ira vel ira faciat/factā vel nō faciat zc. Talis p̄cussor efficit̄ infamis si p̄dmnetur de h̄ crimine: z mortale p̄ctm̄ est. xxiij. q. j. militare. in fine. Et qd̄ p̄ p̄cussionē acceptū est/est necessario restituendū: nisi sit datū ob malum faciendū: qz tūc cū taliter dans nō repetat p̄pter turpitudinē suam/si restitui debet/dabit̄ paup̄ib;: qd̄ cū ius nō p̄cipiat/crit de p̄silio zc. Dic̄ ex Ange. vbo/p̄cussio. §. ij.

Secūda nola est calūniari (Ful ansprach suo chen: ein ansprach ab dem zun brechen) sicut cōter fieri solet. q̄ p̄ lupū in Esopo fecant: qui p̄tra agnū bibentē in inferiori p̄te fluij occasione q̄siuit dicēs: qz turbaret sibi aquā: cū tñ ip̄e de sup̄iori p̄te fluminis biberet. Sic multi faciunt dñi p̄tra diuites subditos/q̄s nitunt̄ spoliare: sic z eq̄tes coz̄ famuli: h̄ appellat̄ calūnia. Et d̄t fm̄ Cassiodoz sup̄ Ps̄. quasi captis alūnia p̄ p̄trariū q̄ minime alat. Et d̄t si placet de calūniatorib;. Talis erat tyrannus apud Poggiū/q̄ ciuem incusauit/qz p̄spiratores p̄tra se abscondisset/pecuniā denotās: q̄ cognito/ciuis eos inq̄t hostes ubi tradā. habita itaq; pecunia/ciuis impunis euasit a tyranno: nō em̄ alios habebat hostes inclusos p̄ter pecuniā/quam tyrannus hoc medio emulgere curauit.

Tertia nola est: non p̄tentari stipēdijs (Den sold übergreifen) Sūt q̄ nō p̄tentant̄/sed q̄rūt vnde cū p̄ ludo/furto/rapina/p̄ las z nefas. s; z alijs vicijs gule z luxurie/blasphemie z p̄tumelic se inuoluūt. Tñ et in piculoso efficiunt̄ statu valde: inde Ambro. noluit p̄sulere alicui ad militiā: z est vnus de piculosis statib;. De his trib; nolis habes Lu. iij. q̄s b. Joā. Baptista iussit vt milites cauerēt. Cū em̄ cū qd̄ facere deberēt p̄sulerēt: ait: Nemine p̄cutatis/eccc p̄mā: neq; calūniā faciat/ ecce sc̄dam: z p̄tenti estote stipēdijs vestris/eccc tertiam.

Quarta nola est: iniquas ereq; dñoz sentētiās (Unrecht gebis der obr̄en vollstrecken) Sic Maurinus cū legione noluit erequi impatoris mādatū de ch̄ianoz p̄secutōe: z b. Martinus: Ego securus absq; galea z clipeo hostiū cuneos penetrabo: noluit obedire p̄ncipt. Si em̄ sn̄ia p̄tinet intolerabilem errorem vel iniusticiā manifestā/nō dñt obedire: als nō peccāt erequēdo iussa dñoz. Quod tñ limitat Angel. in yer. Judicare. §. viij. qñ nō sunt certi de innocētia p̄dmnati: qz in dubio excusant̄: s; qñ sunt certi de iniusticia/sic credo peccāt mortāl̄ obediendo. Guil. Par. in sum. de v̄tu. de obediētia tractat h̄c materiā: quē vide. Ardua plane hec nola p̄ famulis cōtātū z dñoz: q̄ cogunt̄ plerūq; iniq; ereq; sn̄ias/aut cedere officio. Ecce nolas q̄tuor/q̄b; eq; z tes (reyt narre) dinoscūt. Plures clicere posses/aut bis addere ex chat̄mis aut Ange. in vbo/interrogatōes. §. circa officiales. Sed sufficiat ad p̄ns. Reliq; respiciūt scribas.

Equitum et scribarum

Quinta nola est: instrumenta indebita erigere aut debita occultare. Sunt notarij vtiq; fatui et qdem piculosissimi et pnciosissimi/q; instru-
menta indebite pficiunt. Aliq; ex ignorantia: ppter qd danificat primum
Aliq; ex negligentia: rsi em docti sunt et periti: no tn debita adhibet dili-
gentia vt rite dicitur. Aliq; ex malitia fraudulenter addunt aut admunt.
Aliq; occultant vel destruunt instrumenta malitiose. Vere fatui: q; vltra
perm obligat se ad restitutioem.

Sexta nola est: instrumenta in fraudē vsuraz vel statuta ptra ecclasti-
cā libertatē scribere/dictare/vel in publicā formā redigere. Audiāt h p
tonotarij cōitatu hntiū statuta ptra libertatē ecclastica/q; etiam practi-
cāt: q; hoc phibitū est sub pena excoicatiois.

i Septima nola est: indebitū salariū petere. Pauperib; gratis tene-
z tur q; facere: sicut et aduocatus. Vide in Ange. vbi s. et xbo/ aduocaz
z tus. s. x. A diuitib; iustu ptiū accipe pti/ no excessiuū. Misera res/
z q; sine ptiō no phibet testimoniū vitat: vt deducit a Roderico in spe-
culo vite humane li. j. ca. xx. quē vide: et ad placitū adde: et in Poliera.
li. v. ca. x. Sed qris: Et qd inter hec duo stultoz gna. s. equum et scri-
barū meli⁹ est: Ex quo iugati h siue copulati introducunt. Tangit q;
stionē hanc et soluit Rodericus: q; fuit Castellanus castri sancti Angeli
Rome/ et eps Zamorensis. Ita q; nouit p dicos equitū/ q; castellanus
fuit scribarū/ q; eps: et hec scripsit/ q; eloquēs et doct⁹. Rndet q; stultam
scriba peior sit omni eqte in vicia. Sunt em triplices eqtes. Quidam
q; insidiosē rapiunt (schnapphen) et his scriba peior est: q; palam rapaci-
tatis auaritia sent. Alij sunt eqtes q; no insidiosē/ s; publice post diffi-
datōem iustam (vt putat) suos inuadūt hostes. Tertij sunt asisimi: q; p
pecunia hoies occidūt: et etiam his scribe peiores sunt: q; illi in suoz
tm hostiū sanguine armant. Asisimi in q; runda hoim necem pecunias
accipiūt: isti vt crudelissimi carnifices/ ciuū/ amicoz/ cunctozq; ho-
minū oppssione letant: et oim ligantiū vitā extingunt. Quid em pro-
dest iustum habere iudicē/ sed rapacem notariū: Plane pnciosi sunt
hi scribarū stulti: nempe notarius cupidus remp. offendit: deū ptenit/
cui se iureiurādo astrixit: iudicē mentiēdo decipit: pres ledit. De his
August. dicere videt/ q; silēs sunt locuste animali pestifero: nocet enim
mordēdo: psumit nocēdo. Nisi q; abūdauerit iusticia vestra plusq; sil-
ūm scribarū/ spem non habeatis psequēdi fructū iusticie: q; est regnū
celoz. Rogem⁹. Posses plēs addere nolas ex varijs vitijs vtroz
q; aut ad has reducere.

Feria. iij. post Inuocauit.

Stultoz infinitus est numerus. Eccl. ij. Euangelium.